Euroopa Parlament
2019-2024

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2023/2172(DEC)

24.1.2024

ARVAMUS

Esitaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Saaja: eelarvekontrollikomisjon

Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta
(2023/2172(DEC))

Arvamuse koostaja: Tomáš Zdechovský

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval eelarvekontrollikomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tunneb heameelt selle üle, et Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) kinnitas, et Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (edaspidi „Frontex“ või „amet“) 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud on kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;

2. tuletab meelde oma varasemaid eelarve täitmisele heakskiidu andmise resolutsioone, milles tuvastati põhiõiguste raamistiku, läbipaistvuse, andmekaitse ja juhtimiskultuuriga seotud puudusi, mille tõttu keeldus parlament ameti 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiitu andmast; peab kiiduväärseks, et amet teeb eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga koostööd; võtab teadmiseks edusammud, mida ajutine ja uus juhtkond on soovituste järgimiseks teinud, et tagada Frontexi talitluspidevus, järelevalve ja aruandekohustuse täitmine; kutsub uut juhtkonda üles jätkama ameti organisatsioonikultuuri põhjalikku täiustamist ja andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile tehtud edusammudest korrapäraselt aru;

3. rõhutab, et Frontex peab olema tugev, tulemuslik ja hästi toimima, s.o suutma aidata liikmesriikidel Euroopa Liidu ühiseid välispiire tõhusalt hallata, et piirihaldus oleks integreeritud ja põhiõigustega täielikult kooskõlas;

4. märgib, et Frontex on tegutsenud kiiresti ja liikmesriike toetanud, et tulla toime tagajärgedega, mille Venemaa sissetung Ukrainasse on põhjustanud; väljendab heameelt selle üle, et Soomest Rumeeniani on idapiirile lähetatud ligikaudu 500 alalise korpuse ametnikku, sealhulgas enam kui 350 ametnikku, kes töötavad ELi ja Ukraina piiril; ; tunnistab, et Vahemere keskosa on endiselt peamine tee, mille kaudu rändajad ELi jõuavad; märgib, et ELile ja liikmesriikidele tuleb ette näha piisavad vahendid ja menetlused, et kooskõlas otsingu- ja päästekonventsiooniga oleks võimalik aidata inimelusid päästa ja vältida olukorda, kus rändajad toimetatakse maale ebaturvalistes sadamates;

5. märgib, et 2022. aastal toetas Frontex liikmesriike sellega, et rakendas alalist korpust mahus, mis vastab rohkem kui 617 000 tööpäevale, ning kasutas mere-, õhu- ja maismaavara mahus, mis vastab 111 000 seadmepäevale, tehes seda 20 operatsioonis, sealhulgas 102 uues operatsiooni toimumise kohas; märgib peale selle, et Frontex andis liikmesriikidele suuremat tuge, et 24 868 ebaseaduslikku saabujat tagasi saata; väljendab ühtlasi heameelt selle üle, et pärast ELi ja Moldova vahelise piirihalduskoostöö lepingu allkirjastamist lähetati Frontexi töötajad Moldova Vabariiki abiks;

6. märgib, et Frontex on suurim ELi amet, mille eelarve on viimastel aastatel kooskõlas tema uute kohustustega suuremas mahus kasvanud; tuletab meelde, et EL eraldas 2023. aastal 788 miljonit eurot (2022. aastal 704 miljonit eurot); tuletab meelde, et Frontexile anti uute volituste tõttu 2019. aastal töötajaid ja tehnilisi seadmeid juurde; märgib, et arvestades keerukat geopoliitilist olukorda, eelkõige provotseerimata

Ukraina-vastast Venemaa agressiooni, on Frontexi tähtsus liikmesriikide toetamisel järsult suurenenud ning inim- ja materiaalsete ressursside osas tuleb pingutusi jätkata; rõhutab, et kuna ameti vastutusala on laiendatud ja eelarvet suurendatud, tuleb võtta meetmeid, et tagada aruandekohustuse täitmine ja läbipaistvus ning kontroll selle üle, et amet järgib liidu õigusakte;

7. väljendab heameelt selle üle, et Frontex täitis oma 2022. aasta eelarvest 99,4 %, mis näitab kehtestatud sisekontrolli tõhusust ja tulemuslikkust ning eelarve haldamise märkimisväärset paranemist; väljendab heameelt selle üle, et mõne tähelepaneku käsitlemiseks on võetud meetmeid ja rakendamisel tehtud edusamme; märgib aga, et paljude kontrollikoja eelmiste aastate tähelepanekute põhjal võetavaid meetmeid ei ole veel lõpule viidud ja muu hulgas puudutab see tähelepanekuid, mis tehti ülekandmiste ja tühistamiste kõrge määra kohta, samuti viivituste kohta maksete tegemisel ja assigneeringute tühistamisel; võtab teadmiseks kaks riigihangete kohta tehtud tähelepanekut, millega tuleks tegeleda, et vältida hankelepingute täitmisel eeskirjade eiramist, Frontexi maksete tegemisel viivitusi ja töötajate töölevõtmisel tekkida võivate huvide konfliktide lahendamiseks leevendusmeetmete puudumist; tuletab meelde, et need puudused võivad ohustada Frontexi mainet ja tekitada õiguslikke riske;

8. väljendab heameelt selle üle, et viimase kahe aasta jooksul on ameti juhtkonnas toimunud olulised muudatused, sealhulgas on ametisse määratud uus põhiõiguste ametniku asetäitja, uus haldusnõukogu esimees, kaks uut tegevdirektori asetäitjat ja uus tegevdirektor; võtab teadmiseks, et koos riikide ametiasutustega on koostatud tegevuskavad, mille alusel varasemaid ja praeguseid vigu parandada; väljendab ühtlasi heameelt meetmete üle, mida Frontex on võtnud üleminekuprotsessi läbimiseks ning juhtimiskultuuri parandamiseks ja töötajate heaolu suurendamiseks; kutsub uut juhtkonda üles viima läbi reforme, mida on vaja eelkõige seoses põhiõiguste, sisemenetluste läbipaistvuse ja tõhususega, ning suurendama kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga vastutust parlamendi ja nõukogu ees;

9. väljendab heameelt põhiõiguste büroo tugevdamise üle, põhiõiguste teabekeskuste võrgustiku loomise üle kõigis selle üksustes, et arendada kõigis tegevusvaldkondades põhiõiguste alaseid eksperditeadmisi, ning põhiõiguste tegevuskava vastuvõtmise üle; tuletab meelde, et tegevuskavas ette nähtud 87 tegevusest, mille eesmärk on ameti kogu tegevuses põhiõigusi arvesse võtta, on kaheksa täielikult ellu viidud, 56 tegevust on hakatud rakendama ja nende rakendamine oli pooleli (neid rakendatakse korrapäraselt ja korduvalt), 17 on osaliselt ellu viidud ja kahe elluviimine viibib;

10. märgib, et vastavalt soovitusele tegutseda põhiõigusi austava tõhusa piirivalveametina ning selleks, et parandada kõigi Frontexi tegevustega seoses aruandekohustuse täitmist, korrektsust ja seaduslikkust, võeti väljastpoolt tööle veel 22 põhiõiguste vaatlejat; tuletab meelde, et kõik põhiõiguste vaatlejad tuleks asjakohaste menetluste kaudu võimalikult kiiresti AD astmel tööle võtta; juhib tähelepanu sellele, et ameti ajakohastatud volituste tõttu peaks põhiõiguste vaatlejate arv suurenema veel rohkem; väljendab heameelt selle üle, et põhiõiguste büroo korraldas 1183 lähetuspäeva, külastades 50 riiki, mida on eelnenud aastaga võrreldes palju rohkem;

11. tuletab meelde, et Frontex ja asjaomased liikmesriikide ametiasutused on tugevate ja kaitstud Euroopa välispiiride peamised tagajad, järgides samal ajal põhiõigusi ja täites

rahvusvahelise kaitsega seotud kohustusi; märgib, et põhiõiguste ametnik jõudis oma 1. septembri 2022. aasta arvamuses järeldusele, et Frontexi määruse artikli 46 kohaldamise tingimused on täidetud; märgib peale selle, et ameti põhiõiguste töörühm (artikkel 46) esitas Kreeka põhiõiguste olukorra kohta rea soovitusi, millest neli oli 2023. aasta oktoobriks täielikult ellu viidud; võtab teadmiseks, et ameti töörühm kavatseb jälgida, kas tehakse edasisi edusamme ja kas soovitatud meetmete elluviimist jätkatakse; nõuab, et kõik soovitused viidaks prioriteetsetena täielikult ellu ning et Frontex jätkaks Euroopa Parlamendi teavitamist tehtud edusammudest;

12. võtab teadmiseks Frontexi läbipaistvus- ja kontrollimeetmed, nimelt Euroopa Parlamendile ja nõukogule oma tegevusest uue aruandlusvahendi ehk tulemustabeli kaudu ülevaate andmise; innustab haldusnõukogu esimeest ja aseesimeest kutsuma Euroopa Parlamendi vaatlejaid ka edaspidi oma koosolekutele ja kaaluma kutse laiendamist kõigi, sealhulgas kinniste päevakorrapunktide aruteludele, ning jätkama eranditult kõigi tõendavate dokumentide esitamist, tehes seda vajaduse korral konfidentsiaalselt;

13. tuletab meelde, et ombudsman soovitas seoses juhtumiga OI/4/2021/MHZ, et Frontex peaks läbipaistvust käsitlema ennetavamalt, et tagada oma tegevuse eest suurem vastutus, ning tuletab meelde ombudsmani soovitusi juhtumis OI/4/2022/PB seoses ameti tavadega dokumentidele juurdepääsu taotluste käsitlemisel; võtab teadmiseks, et ombudsmani poolt 2020. ja 2021. aastal Frontexile esitatud soovituste täitmiseks töötati välja terviklik tegevuskava, mida viiakse ellu ja mille eesmärk on Frontexi kaebuste lahendamise mehhanismi mõjusus ja läbipaistvus, Frontexi põhiõiguste ametniku roll ja sõltumatus, põhiõigustega seotud kohustuste täitmine ja aruandekohustuse täitmine;

14. tuletab meelde otsust, mille Euroopa Andmekaitseinspektor tegi kahe haldusnõukogu otsuse kohta ja milles Euroopa Andmekaitseinspektor tõi esile mitu valdkonda, sealhulgas isikuandmete ulatuslikum töötlemine ja jagamine, mille tagajärjel võidakse määrust 2018/1725 rikkuda; märgib, et amet koostas kõigi Euroopa Andmekaitseinspektori soovitustega tegelemiseks rakenduskava; kutsub ametit üles jätkama Euroopa Andmekaitseinspektoriga koostööd, et käsitleda kõiki lahendamata küsimusi;

15. võtab teadmiseks, et koostatud on tegevuskava, mille alusel võtta järelmeetmeid küsimustes, mis tõstatati Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) aruandes, mis esitati haldusnõukogule 2023. aasta jaanuaris; kutsub ametit üles OLAFi aruandes esitatud küsimused täielikult lahendama ja jätkama selles valdkonnas tehtud edusammude kohta aru andmist; tuletab meelde, et kõigest üheksa kuud pärast oma esimese uurimise lõpetamist on OLAF viimas läbi ameti juhtimistavade teist uurimist; nõuab, et väidetavat väärkäitumist kontrollitaks ja uuritaks põhjalikult; kutsub ametit üles tagama uurimise kõigis etappides täieliku ja lojaalse koostöö OLAFiga ning andma parlamendile uurimise seisust ja tulemustest korrapäraselt aru;

16. väljendab muret lahendamata kohtuasjade ja etteheidete pärast, mis puudutavad ameti osalemist inimõiguste rikkumistes, eelkõige tagasitõrjumises ELi välispiiridel, mis ei ole ameti enda reeglitega kooskõlas;

17. võtab teadmiseks, et kontrollikoja aruandes oli asjaolu rõhutamise punkt, mis on seotud

Schengeni lepinguga ühinenud riikide osamaksete ebakorrektse arvutamisega; tunneb muret selle pärast, et ELi ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide vahelised lepingud, mis on ELi eelarvesse tehtavate osamaksete arvutamise õiguslik alus, on ebaselged ja võimaldavad erinevaid tõlgendusi, mille tagajärjel oli Schengeni lepinguga ühinenud riikide osamakse arvutuste kohaselt umbes 7 % väiksem, kui oleks pidanud olema; tuletab meelde, et ameti vastuse kohaselt on see haldusnõukogu ja komisjoni poolt heaks kiidetud Schengeni lepinguga ühinenud riikide osamaksete arvutamise väljakujunenud tava; kutsub komisjoni üles neid lepinguid uurima, kuna ELi ja ametite eelarvesse tehtavate osamaksete kindlaksmääramiseks puudub ühtne automaatne valem;

18. võtab ühtlasi teadmiseks, et kontrollikoja aruandes oli veel üks asjaolu rõhutamise punkt, mis oli seotud raamatupidamise aastaaruande kinnitamisega ja mis esitati teist aasta järjest; võtab teadmiseks ameti vastuse, mille kohaselt ei olnud raamatupidamisarvestust võimalik kinnitada, sest puudus teave komisjonile kuuluva IT-süsteemi (lähetuste haldamise süsteem) kohta, millest raamatupidamisandmeid saadakse;

19. kutsub Frontexit üles rakendama esmajärjekorras täielikult kõiki Euroopa auditeerimis- ja kontrolliasutuste, eelkõige Euroopa Parlamendi Frontexi kontrolli töörühma, Euroopa Ombudsmani, kontrollikoja ning Frontexi operatsioonide põhiõiguste ja õiguslike operatiivaspektide töörühma (WG FRaLO) soovitusi, mida pole veel täidetud, samuti kõiki vajalikke meetmeid, mis pärinevad OLAFi asjaomase uurimise põhjal koostatud aruandest, ning lahendama kõik selles esile toodud probleemid; ergutab ametit suurendama käimasolevaid jõupingutusi ja võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada ELi standardite täielik järgimine, eelkõige eelarvehalduse ja finantsjuhtimise, põhiõiguste, organisatsioonikultuuri ja läbipaistvuse valdkonnas.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	23.1.2024
Lõpphääletuse tulemus	+: 42 –: 12 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Patricia Chagnon, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Erik Marquardt, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Diana Riba i Giner, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Jana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Cyrus Engerer, José Gusmão, Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Anne-Sophie Pelletier, Bergur Løkke Rasmussen, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Andrus Ansip, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Marisa Matias, Caroline Nagtegaal

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT ARVAMUSE KOOSTAJA SAI SISENDMATERJALI

Arvamuse koostaja sai arvamuse koostamisel sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
European Border and Coast Guard Agency (“FRONTEX”)

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt arvamuse koostaja.

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

42	+
PPE	Magdalena Adamowicz, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
Renew	Abir Al-Sahlani, Andrus Ansip, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Caroline Nagtegaal, Maite Pagazaurtundúa, Bergur Løkke Rasmussen, Róża Thun und Hohenstein, Jana Toom
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Isabel Santos, Birgit Sippel, Elena Yoncheva
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

12	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa, Vincenzo Sofo
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest
NI	Milan Uhrík
The Left	Cornelia Ernst, José Gusmão, Marisa Matias, Anne-Sophie Pelletier

2	0
ID	Tom Vandendriessche
Verts/ALE	Damien Carême

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu